

Motion till kommunfullmäktige

Låt Lundaborna slippa se flygreklam på reklamtavlor på allmän plats

Det är uppenbart att dagens konsumtion av fossila råvaror och fossilberoende produkter är ohållbar. Utsläppen av växthusgaser från dessa råvaror och produkter är den helt dominerande orsaken till den klimatkris som världen och Sverige befinner sig i. Ändå är det ännu fritt fram för reklam som syftar till att mer fossila bränslen ska köpas och användas. Dagligen blir de flesta av oss översköjda av reklam för flygresor, fossildrivna bilar eller annan fossil reklam. Oljebolag, biltillverkare och flygbolag lägger miljarder kronor varje år på marknadsföring så att fler bilar ska köpas och att det ska flygas mer, vilket leder till mer utsläpp.

Reklamen påverkar värderingar om vad som upplevs eftersträvansvärt och önskvärt – vad som är ett gott liv. Att människor dagligen matas med budskap om att den lyckade semestern är på en solig sandstrand på andra sidan jordklotet eller att en stor bränsleslukande SUV är lämplig för ett behagligt liv gör det svårare att få ner konsumtionsbaserade klimatpåverkan till nivåer som är förenliga med klimatmålen.

Användningen av fossila bränslen har ytterligare en allvarlig baksida; hälsofarliga utsläpp. Luftföroreningar från fossila bränslen dödar fler människor än vad rökningen gör. Tobaksrelaterade hälsoproblem är väl dokumenterade och enligt WHO leder de till 8,2 miljoner dödsfall årligen. Globalt skördar luftföroreningar från kol, olja och gas upp till 8,7 miljoner dödsoffer årligen, enligt en studie från brittiska universitet. Nyligen publicerades även en studie som visar att klimatförändring redan dödar 5 miljoner människor varje år och att det kommer att öka.

Klimatkrisen är akut och det krävs kraftfulla åtgärder för att minska de fossila utsläppen snabbt. Ett sätt att minska klimatpåverkan är att begränsa den påverkan som kommer från olika slags reklam. Det spelar stor roll vilka budskap som sprids i det offentliga rummet och vilka intressen som kan marknadsföra sina varor eller tjänster.

Tunnelbanestationerna i Nederländernas huvudstad är nu fri från fossil reklam – ett första steg för att förbjuda klimatpåverkande reklam på offentliga platser i hela staden. Beslutet motiveras bland annat med att Amsterdam har tydliga ambitioner att minska de fossila utsläppen för att nå målen i Parisavtalet. Även i Haag, Rotterdam, Utrecht samt andra städer diskuteras nu om att ta liknande beslut. I Frankrike processas ett lagförslag på ett förbud mot reklam av fossila bränslen, det återfinns i Loi climat et résilience. Protester och lagförslag mot fossilreklam pågår även på flera andra platser runtom i Europa. Även privata aktörer tar steg i den här riktningen. I januari 2021, gick The Guardian ut med att de kommer att sluta

acceptera annonser från företag som utvinner fossila bränslen, såsom olje- och gasföretag.

Tobaksreklam och annan skadlig reklam är förbjuden eller begränsad sedan länge. Lunds kommun och många andra kommuner har också riktlinjer som syftar till att stoppa sexistiskt och rasistisk reklam. Tiden är nu kommen för den fossila reklamen. Lunds kommun har som mål att bli klimatneutralt senast 2030. I detta arbete behöver allt göras för att de fossila utsläppen ska minska. Därför måste ansvar tas för de budskap som dagligen möter Lundaborna på reklamtavlor i det offentliga rummet. Vi föreslår ambitionen att reklam som gynnar fossilbränsleanvändning ska fasas ut från de delar av stadsrummet som kommunen har rådighet över. En sådan ambition är helt i linje med LundaEko och klimatkontraktet där kommunen sagts sig vilja bli klimatneutral senast 2030. Ett första steg kan vara att i kommande upphandlingar och avtal avveckla reklam där flygresor är ett viktigt inslag. För att nå detta mål bör kommunen omförhandla gällande avtal med JCDecaux.

Mot bakgrund av ovanstående yrkas på att:

- Att kommunfullmäktige ger tekniska nämnden i uppdrag att omförhandla det avtal som bl a innefattar hur reklamtavlor på allmän plats ska användas.
- Att kommunfullmäktige uttalar att ambitionen att senast år 2023 ha fasat ut flygreklam från reklamtavlor på allmän plats i Lunds kommun.

Lund 28 december 2021

Karin Svensson Smith

Oppositionsråd (MP)